

6. Dünya Biyoetik Kongresi (Brezilya, 30 Ekim-3 Kasım 2002)

Bir Kongrede Ele Alınan Konular Bağlamında Biyoetik Alanında Dünyanın Gündemi

6th WORLD BIOETHICS CONGRESS
(BRAZIL, 30 OCTOBER-3 NOVEMBER 2002)

WORLD'S AGENDA ON THE FIELD OF BIOETHICS WITH THE TOPICS CONSIDERED IN A CONGRESS

İbrahim BAŞAĞAOĞLU*, Esin KARLIKAYA**

* Doç.Dr., İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji AD,

** Dr., İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji AD, İSTANBUL

Özet

6. Dünya Biyoetik Kongresi, Brezilya'nın başkenti Brazil'de 30 Ekim-03 Kasım 2002 tarihleri arasında Uluslararası Biyoetik Birliği ve Brezilya Biyoetik Derneği tarafından düzenlendi. Bu kongrede birçok araştırmacı tarafından değerli bildiriler sunuldu. Bu bildiriler etişin çeşitli konuları üzerineydi. Bu çalışmada, kongreye katılanların sayıları ve verdikleri bildiriler istatistiksel olarak değerlendirilmekte ve bazı sonuçlar elde edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Biyoetik, Kongre, Brezilya, Bildiri, Türkiye

T Klin Tıp Etiği-Hukuku-Tarihi 2004, 12:144-155

Summary

The 6th World Bioethics Congress which took place in Brasilia, capital of Brazil was held by International Association of Bioethics and The Society of Bioethics of Brazil between 30 October-03 November 2002. In this congress valuable papers were presented by many scientists. These papers were about many topics of ethics. In this paper, the number of participants and their articles have been evaluated by statistical methods and some results have been obtained.

Key Words: Bioethics, Congress, Brazil, Paper, Turkey

T Klin J Med Ethics, Law and History 2004, 12:144-155

Bu çalışma, uluslararası düzeyde çok büyük katılımı ile düzenlenen bir kongrede ele alınan konular ve sunulan bildiriler ışığında, dünyada biyoetik alanında ele alınan temel araştırma konularını tanıtmak amacıyla hazırlanmıştır.

Uluslararası Biyoetik Birliği (IAB) ile Brezilya Biyoetik Derneği'nin ortaklaşa düzenlediği 6. Dünya Biyoetik Kongresi, 62 ülkeden 1352 katılımcı ile 30 Ekim-3 Kasım 2002 tarihleri arasında Brezilya'da gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, Biyoetiğin farklı alanlarına dair 571 sunum yapmışlardır. Türkiye, kongreye 7 kişi ile katılmıştır. Ev sahibi Brezilya dışında, katılımcı sayısına göre en

fazla iştirak eden ilk on ülke Tablo 1'de sunulmuştur.

Kongre süresince tüm katılımcılara açık olarak düzenlenen 4 **genel oturum**da, konularında uzman kişilerce **konferanslar** verilmiş; ardından **yuvarlak masa toplantıları** düzenlenmiş; serbest konularda sözlü ve poster bildiriler sunulmuş; 6 ana tema çerçevesinde özel oturumlar düzenlenmiş; uydu toplantılar gerçekleştirilmiştir.

Konferansların ardından yapılan yuvarlak masa toplantılarında, 27 farklı konuda toplam 81 katılımcı görüşlerini sunmuşlardır.

Resim 1. Doç.Dr.İbrahim Başağaoğlu 6. Dünya Biyoetik Kongresinde.

Resim 2. Prof.Dr.Özcan Öncel, Doç.Dr.İbrahim Başağaoğlu, Prof.Dr.Ayşegül Demirhan Erdemir, Yrd.Doç.Dr.Ömür Elçioğlu (soldan sağa) 6. Biyoetik Kongresinde.

Kongrenin birinci günü (30.10.2003), açılış töreni ve açılış konuşmalarının ardından yapılan ilk genel oturumda, İtalya'dan katılan Giovanni Berlinguer, “*Biyoetik, Güç ve Adaletsizlik*” konulu konferansı vermiştir. Ardından “*Biyoetik, Globalizasyon ve İnsan Hakları*” konulu yuvarlak masa toplantısı düzenlenmiştir. Öğleden sonraki yuvarlak masa toplantılarının her birinde üçer konuşmacı sunumda bulunmuştur. Ele alınan konu başlıkları şunlardır:

1. Yardım Edilen Ölüm (Son Gelişmeler)
2. Yardım Edilen Üreme Teknikleri (Yeni Teknolojiler ve Etik Anlamı)
3. Genetik, Sınırları ve Yeni Sınırlar
4. Brezilya Biyoetik Kongresi: Brezilya’da Halk Sağlığı Politikaları ve Biyoetik
5. Embriyonun Ahlaki Konumu
6. Araştırma Etkinliklerinde İlgililerin Çatışması
7. Boşa(Yararsız) Tedavi ve Yaşamın Sonu Bakımı
8. Biyoetiğe Feminist Yaklaşımlar
9. 4. Brezilya Biyoetik Kongresi: Brezilya’da Genetik Uygulamalar Yönelik Etik Kodlar İçin Bir Öneri

Kongrenin ikinci günü (01.11.2003) yapılan genel oturumda, U.S.A.’dan Ruth Macklin

Tablo 1. Kongrede katılımcı sayıları itibarıyla ilk on ülke

	Ülke	Katılımcı Sayısı
1	USA	39
2	Arjantin	35
3	Kolombiya	34
4	İngiltere	23
5	Portekiz	11
6	Şili	10
7	Kanada	10
8	Meksika	10
9	Hollanda	9
10	Finlandiya	9

“*Biyoetik, Savunmasızlık ve Himaye*” konulu konferansını sunmuş; ardından, aynı konulu yuvarlak masa toplantısı düzenlenmiştir. Öğleden sonra düzenlenen yuvarlak masa toplantılarının ana temaları şöyledir:

1. Biyoetikte Metod ve Teoriler
2. Organ Transplantasyonu ve Vericiler
3. AIDS, Plasebo ve Çifte Standart
4. Brezilya Biyoetik Kongresi: İnsan Genom Projesi, Son Gelişmeler ve Etik Uygulamaları.
5. Genetik ve Kök Hücreler: Moral Durum, Kullanım ve Suistimal
6. Biyoetik, Çevre ve Biyofarklılık

Tablo 2. Kongrede ele alınan konular ve işlenme oranları.

GENEL KONU BAŞLIKLARI	SUNUM	
	n	%
Ana Tema: Paternalizm-Şiddet-Otorite-Himaye-Savunmasızlık Bağlamında Sağlık Hizmetleri, Halk	61	10.68
1 Sağlık, Politik Konular ve Etik		
2 Temel İlkeler, İnsan Hakları, Etik Kodlar	46	8.07
3 Yasalar, Deontoloji	16	2.80
4 Etik ve Metodoloji	14	2.45
5 Felsefe ve Etik	17	2.98
6 Genetik, Genetik Mühendislik, İnsan Gen Projesi, Bioteknoloji, Kök Hücre Çalışmaları ve Etik	66	11.56
7 Hayatın Başlangıcı Konuları, Embriyo ve Fetus Üzerinde Çalışmalar, Yapay Üreme Teknikleri, Abortus, Özürlü Bebekler, Cinsiyet Seçimi ve Etik	24	4.20
8 Ölüm: Ötenazi, Ölüme Yardım, Terminal Hastalık, Yaşlılar ve Etik	32	5.60
9 Organ Nakli ve Etik	19	3.33
10 İnsan Üzerinde Deneysel Araştırma ve Yayın Etiği	48	8.41
11 Etik Kurullar, Organizasyonlar ve Klinik Etik Konsültasyon	26	4.55
12 Bazı Klinik Uygulamalar, Tıbbi Bakım, İletişim Becerileri ve Etik	39	6.83
13 Çocuk Hastalarla İlgili Özel Konular	9	1.58
14 AIDS ve Etik	16	2.80
15 Hemşirelik ve Etik	15	2.63
16 İlaç Endüstri, Ticaret ve Etik	3	0.53
17 Feminizm, Kadınlara Özgü Konular ve Etik	72	12.61
18 Din ve Etik	1	0.18
19 Medya ve Etik	6	1.05
20 Dış Hekimliği Etiği	3	0.53
21 Biyoetik Eğitimi	27	4.73
22 Diğer	11	1.93
TOPLAM	571	100

7. Sao-Paulo Bölgesel Tıp Kurulu: Biyoetik, Çevre ve Halk Sağlığı

8. Biyoetik ve Sağlık Bakımında Profesyonel Uygulamalar

9. 4. Brezilya Biyoetik Kongresi: Etik, Medya ve Sağlık ve Biyoloji Alanında Bilimsel İlerlemeler

Kongrenin üçüncü günü (02.11.2003) yapılan genel oturumda da İngiliz etikçi John Harris tarafından “*Genomikler, Yaşamın Değeri ve İnsan Hakları*” konulu bir konferans sunulmuş; ardından “*İnsan Sağlığı/Yaşamında Biyoetik, Genetik Araştırma ve Uygulamalar*” konulu bir yuvarlak masa toplantısı düzenlenmiştir. Öğleden sonraki oturumlarda ise aşağıdaki temaları içeren yuvarlak masa toplantıları gerçekleştirilmiştir:

1. Moral Çoğulculuk ve Dini Temeller
2. Kültürel Durum ve Rıza
3. Biyoetik ve Yasa ya da Biyoetik ve Biyoyasa?
4. İnsanın Klonlanması: Taraftar ve Karşıt Olan Görüşler

5. 4. Brezilya Biyoetik Kongresi: Gelişmekte Olan Ülkelerde Araştırma Etiği

Kongrenin dördüncü ve son günü (03.11.2002), sabah yapılan genel oturumda Brezilya’dan katılan Dirceu Greco, “*İnsanla İlgili Araştırmalarda Güç ve Adalet*” konulu konferansını sunmuş; arkasından yine aynı konulu bir yuvarlak masa toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Kongrenin ilk üç günü boyunca, 6 farklı ana başlık altında 14 katılımcının görüşlerini sunduğu **özel oturumlar** da gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılarda ele alınan ana temalar şunlardır:

1. Etik Topluluklar ve Araştırma: Gelişmekte Olan İki ülkeden Görünümler
2. Latin Amerikan federasyonu Biyoetik Enstitüsü
3. Sağlık Okuryazarlığı Eğitimi
4. İnsanın Kopyalanması ve İnsan Türlerinin Değişimi Üzerindeki Uluslararası Etik Sosyal Görüş ve Politikalar
5. Kolektif Aşı programları İçin Etik İlkelerin Formüle Edilmesi

6. Brezilya Biyoetik Topluluğu Toplantısı

Kongre boyunca **serbest bildirilere** yönelik olarak düzenlenen 48 oturumda, 285 sözlü, 120 adet de poster bildiri sunulmuştur.

6. Dünya Biyoetik Kongresi kapsamında **6 uydü toplantı** da gerçekleştirilmiştir:

1. 4. Uluslararası Biyoetiğe Feminist Yaklaşımlar Konferansı (29-30.10.2003; 21 ana başlık altında toplam 67 sunum yapılmıştır)
2. Biyoetik Global Forumu (29-30.10.2003)
3. Araştırma Etik Kurulları Latin Amerikan Forumu Toplantısı (28-30.10.2003)
4. 2. Portekiz-Brezilya Biyoetik Toplantısı (03.11.2003)

5. Ulusal Biyoetik Komisyonları 4. Global Zirvesi (23-4.11.2003)

6. 4. Brezilya Biyoetik Kongresi (29.10-02.11.2003)

Kongre bünyesinde gerçekleştirilen 4. Uluslararası Biyoetiğe Feminist Yaklaşımlar Konferansı'nda (29-30.10.2003), 21 ana başlık altında biyoetiğin farklı sorunlarına ilişkin feminist yaklaşımı açıklayan toplam 67 sunum yapılmıştır.

Araştırmamızı kolaylaştırmak amacıyla kongrede ele alınan konuları 22 ana başlık altında grupladık. Tablo 2'de bu ana başlıklar ve ele alınma oranları sunulmuştur. Farklı sunumlara göre bu ana başlıkların ele alınma oranları Tablo 3 (yuvarlak masa toplantıları, konferanslar, özel

Tablo 3. Yuvarlak masa toplantıları, konferanslar, özel oturumlar ve FAB konferansında ele alınan konular ve yüzdesel dağılımları

GENEL KONU BAŞLIKLARI	Yuvarlak Masa Top.		Konferans		Özel Oturum		Biyoetiğe Feminist Yak. (FAB). 4. Konferansı	
	n	%	n	%	n	%	n	%
1 Ana Tema: Paternalizm-Şiddet-Otorite-Himaye-Savunmasızlık Bağlamında Sağlık Hizmetleri, Halk Sağlığı, Politik Konular ve Etik	12	2.10	3	0.53	3	0.53	-	-
2 Temel İlkeler, İnsan Hakları, Etik Kodlar	3	0.53	-	-	-	-	-	-
3 Yasalar, Deontoloji	3	0.53	-	-	-	-	-	-
4 Etik ve Metodoloji	3	0.53	-	-	-	-	-	-
5 Felsefe ve Etik	2	0.35	-	-	-	-	-	-
6 Genetik, Genetik Mühendislik, İnsan Gen Projesi, Biyoteknoloji, Kök Hücre Çalışmaları ve Etik	18	3.15	1	0.18	5	0.88	-	-
7 Hayatın Başlangıcı Konuları, Embriyo ve Fetus Üzerinde Çalışmalar, Yapay Üreme Teknikleri, Abortus, Özürlü Bebekler, Cinsiyet Seçimi ve Etik	9	1.58	-	-	-	-	-	-
8 Ölüm: Ötenazi, Ölüme Yardım, Terminal Hastalık, Yaşlılar ve Etik	6	1.05	-	-	-	-	-	-
9 Organ Nakli ve Etik	3	0.53	-	-	-	-	-	-
10 İnsan Üzerinde Deney, Araştırma ve Yayın Etiği	9	1.58	-	-	3	0.53	-	-
11 Etik Kurullar, Organizasyonlar ve Klinik Etik Konsültasyon	-	-	-	-	2	-	-	-
12 Bazı Klinik Uygulamalar, Tıbbi Bakım, İletişim Becerileri ve Etik	2	0.35	-	-	1	-	-	-
13 Çocuk Hastalarla İlgili Özel Konular	-	-	-	-	-	-	-	-
14 AIDS ve Etik	3	0.53	-	-	-	-	-	-
15 Hemşirelik ve Etik	1	0.18	-	-	-	-	-	-
16 İlaç Endüstri, Ticaret ve Etik	-	-	-	-	-	-	-	-
17 Feminizm, Kadınlara Özgü Konular ve Etik	3	0.53	-	-	-	-	67	11.73
18 Din ve Etik	1	0.18	-	-	-	-	-	-
19 Medya ve Etik	3	0.53	-	-	-	-	-	-
20 Dış Hekimliği Etiği	-	-	-	-	-	-	-	-
21 Biyoetik Eğitimi	-	-	-	-	-	-	-	-
22 Diğer	-	-	-	-	-	-	-	-
TOPLAM	81	14.19	4	0.70	14	2.45	67	11.74

Tablo 4. Sözlü ve poster sunumlarda ele alınan konular ve yüzdesel dağılımları

	GENEL KONU BAŞLIKLARI	Sözlü Sun.		Poster Sun.	
		n	%	n	%
1	Ana Tema: Paternalizm-Şiddet-Otorite-Himaye-Savunmasızlık Bağlamında Sağlık Hizmetleri, Halk Sağlığı, Politik Konular ve Etik	31	5.43	12	2.10
2	Temel İlkeler, İnsan Hakları, Etik Kodlar	33	5.78	10	0.18
3	Yasalar, Deontoloji	9	1.58	4	0.70
4	Etik ve Metodoloji	9	1.58	2	0.35
5	Felsefe ve Etik	13	2.28	2	0.35
6	Genetik, Genetik Mühendislik, İnsan Gen Projesi, Biyoteknoloji, Kök Hücre Çalışmaları ve Etik	23	4.03	19	3.33
7	Hayatın Başlangıcı Konuları, Embriyo ve Fetus Üzerinde Çalışmalar, Yapay Üreme Teknikleri, Abortus, Özürlü Bebekler, Cinsiyet Seçimi ve Etik	12	2.10	3	0.53
8	Ölüm: Ötenazi, Ölüme Yardım, Terminal Hastalık, Yaşlılar ve Etik	19	3.32	7	1.23
9	Organ Nakli ve Etik	14	2.45	2	0.35
10	İnsan Üzerinde Deney, Araştırma ve Yayın Etiği	24	4.20	12	2.10
11	Etik Kurullar, Organizasyonlar ve Klinik Etik Konsültasyon	11	1.93	13	2.28
12	Bazı Klinik Uygulamalar, Tıbbi Bakım, İletişim Becerileri ve Etik	26	4.55	10	0.18
13	Çocuk Hastalarla İlgili Özel Konular	7	1.23	2	0.35
14	AIDS ve Etik	10	1.75	3	0.53
15	Hemşirelik ve Etik	12	2.10	2	0.35
16	İlaç Endüstri, Ticaret ve Etik	1	0.18	2	0.35
17	Feminizm, Kadınlara Özgü Konular ve Etik	1	0.18	1	0.18
18	Din ve Etik	-	-	-	-
19	Medya ve Etik	3	0.53	-	-
20	Dış Hekimliği Etiği	2	0.35	1	0.18
21	Biyoetik Eğitimi	19	3.32	8	1.40
22	Diğer	6	1.05	5	0.88
TOPLAM		285	49.91	120	21.02

oturumlar, Biyoetiğe Feminist Yaklaşımlar 4. Konferansı) ve Tablo 4'de (sözlü ve poster sunumlar) verilmiştir.

Ayrıca, kongrede ele alınan konular hakkında daha iyi fikir verebilmek amacıyla, bildiri başlıklarından bazıları Ek-1'de verilmiştir. Grafik 1'de kongre genelinde alınan konuların dağılım oranları; Grafik 2'de de en çok katılımın olduğu sözlü bildiriler (%49.91), poster bildiriler (%21.02) ve yuvarlak masa toplantılarındaki (%14.19) konu dağılımları verilmektedir.

Kongrede en çok ele alınan ve görüş bildirilen 10 konu şu şekilde sıralanmıştır:

1. Feminizm, kadınlara özgü konular ve etik (% 12.61),
2. Genetik, genetik mühendislik, insan gen

projesi, biyoteknoloji, kök hücre çalışmaları ve etik (%11.56),

3. Kongrenin ana teması (paternalizm-otorite-şiddet-himaye-savunmasızlık) bağlamında sağlık hizmetleri, halk sağlığı, politik konular ve etik (% 10.68),

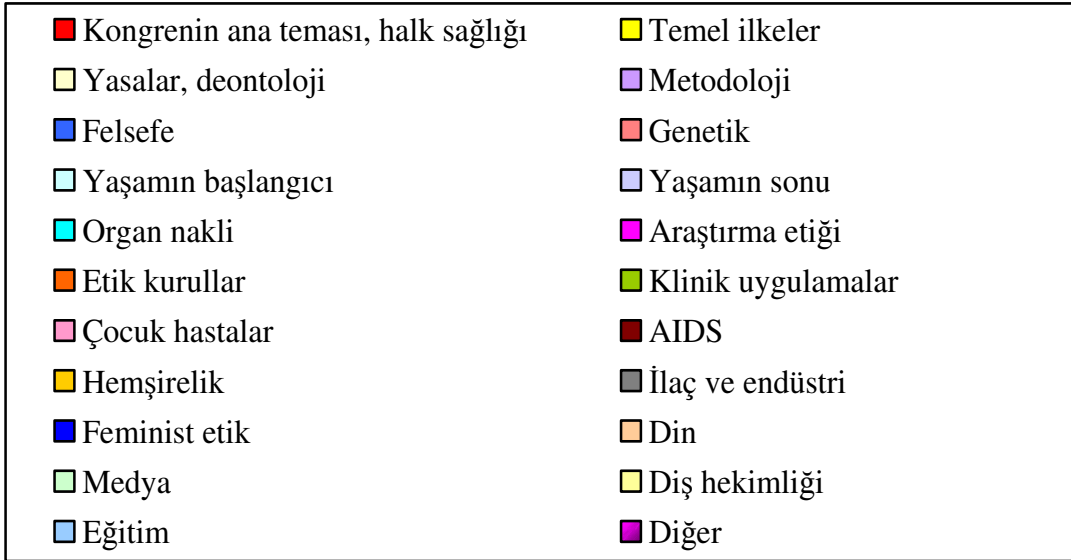
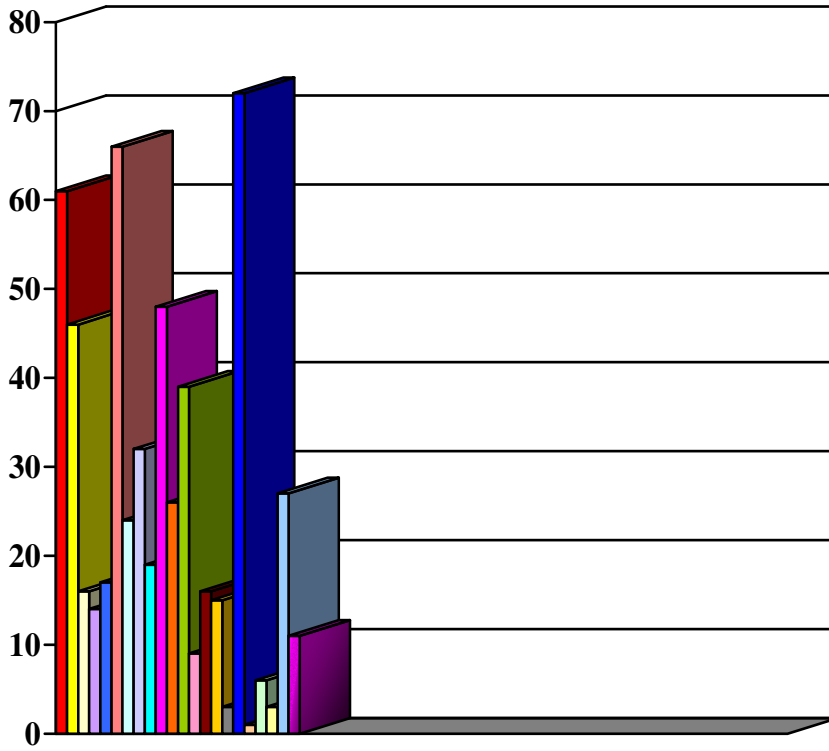
4. İnsan üzerinde deney, araştırma ve yayın etiği (% 8.41),

5. Tıp etiğinin temel ilkeleri, insan hakları, etik kodlar (% 8.07),

6. Bazı klinik uygulamalar, tıbbi bakım, iletişim becerileri ve etik (% 6.83),

7. Yaşamın sonu konuları: Ölüm, ötenazi, ölüme yardım, terminal hastalık, yaşlılar ve etik (%5.60),

8. Yaşamın başlangıcı konuları. Embriyo ve fetus üzerinde çalışmalar, yapay üreme teknikleri,

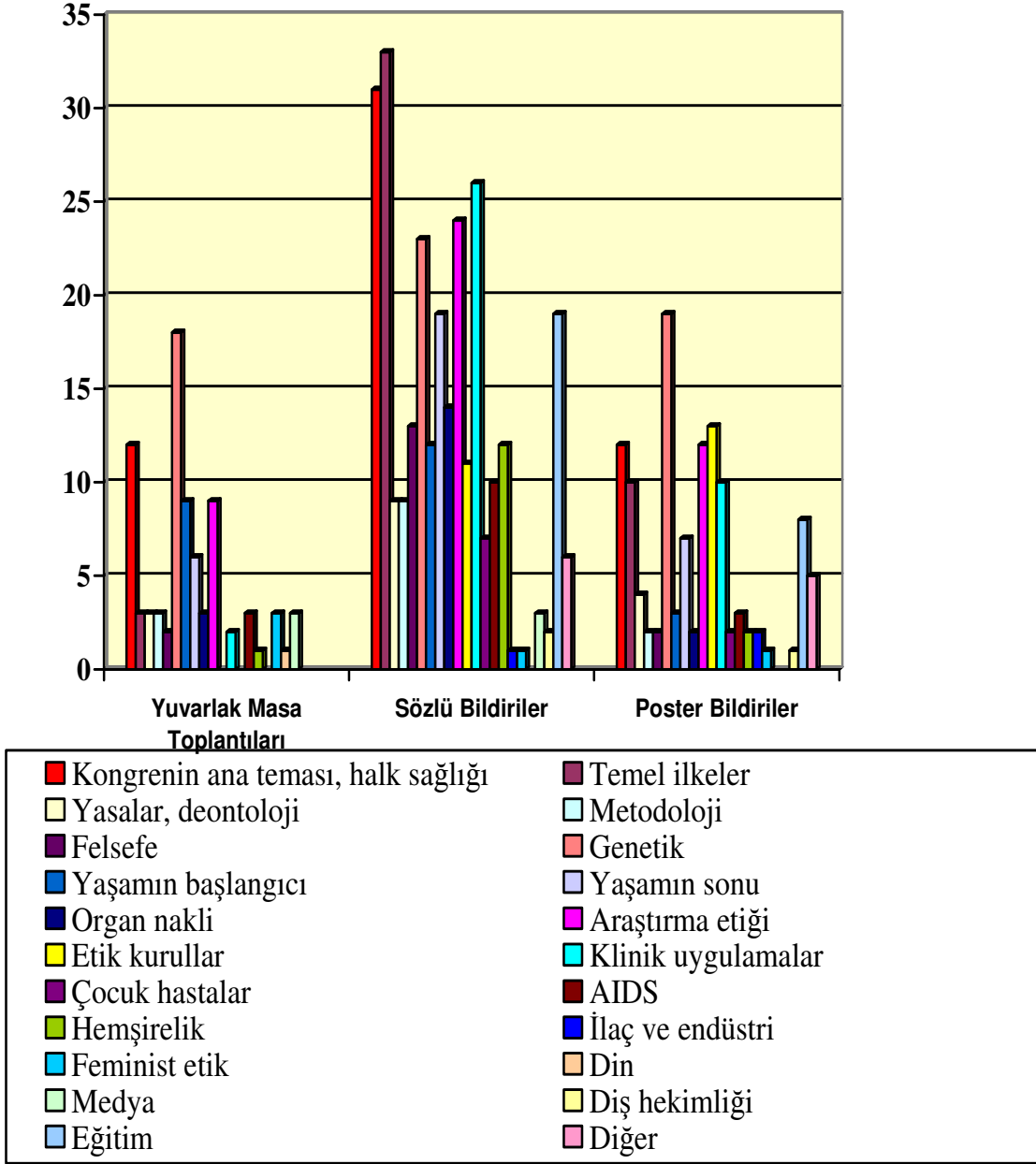
Grafik 1. Kongre genelinde ele alınan konuların dağılımı.

abortus, özürlü bebeklerin durumu, cinsiyet seçimi ve etik (% 4.20),

9. Biyoetik eğitimi (% 4.73),

10. Organ nakli ve etik (% 3.33).

Kongre bünyesinde yapılan Biyoetiğe Feminist Yaklaşımlar (FAB) Uluslararası 4. Kongresi'ne yoğun bir katılım olmuştur. Biyoetiğin farklı konularına ilişkin feminist yaklaşımları ele alan bu bildirilerin tümü, tarafımızdan tek bir ana başlık

Grafik 2. Kongrede en çok katılımın olduğu sözlü bildiriler (% 49.91), poster bildiriler (%21.02) ve yuvarlak masa toplantılarında konuların dağılımı.

altında toplanmış olduğundan (“Feminizm, kadınlara özgü konular ve etik”), doğal olarak kongrede en çok ele alınan konular sıralamasında bu başlık 1. sırayı almıştır. Ele alınan konular adalet, özerklik, yasalar, temel ilkeler, hemşirelik, abortus, üreme teknikleri, insan hakları, kozmetik cerrahi, genetik gibi çok çeşitli alanlardaki feminist yaklaşım ve tutumları aktarmaktadır.

Son yıllarda büyük adımlarla teknolojik ilerlemesini sürdüren, pek çok bilinmeyen ve etik sorunu da beraberinde getiren “genetik” konusunun, kongrede en çok ele alınan konulardan biri olması çok doğaldır. Sanıyoruz ki bu durum daha uzun yıllar sürecektir.

6. Dünya Biyoetik Kongresi’ne Türkiye’den 7 bilim adamı katılmıştır. Bunlar: Uludağ Üniversitesi

tesi Tıp Tarihi ve Deontoloji AD.'ndan **Prof. Dr. Ayşegül Demirhan Erdemir**; İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji AD.'ndan **Doç. Dr. İbrahim Başağaoğlu**, Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji AD.'ndan **Yrd. Doç. Dr. Ömür Elçioğlu**, İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Deontoloji AD.'ndan **Doç. Dr. Öztan Öncel**, **Dr. Doğan Üvey** ve **Dr. Ayşenur Gökçe** ile GATA Tıp Tarihi ve Deontoloji AD.'ndan **Doç. Dr. Adnan Ataç**'tır.

Türk katılımcılar deontolojik ve yasal konular, yardımcı üreme teknikleri, özel sağlık sigortası, hasta hakları ve iletişim konularında 2'si sözlü, 3'ü de poster olmak üzere toplam 5 bildiri ile görüşle-

rini açıklamışlardır. Bu sunumlar Tablo 5'de ayrıntılı olarak verilmiştir.

Kongreye sunulan bildirilerin kıtalara göre dağılımını incelediğimizde, en çok ele aldıkları 3 konu açısından dağılım şu şekildedir (Tablo 6).

Sonuç olarak diyebiliriz ki; teknolojinin ileri düzeyde olduğu Avrupa ve Kuzey Amerika'da gündemin "genetik, globalizasyon süreci ve haklar" üzerinde yoğunlaşmasına karşın; geri kalmış ülkelerin çoğunluğunu bünyesinde barındıran Asya ve Afrika ülkelerinde halen "organ nakli, insan üzerine deney ve araştırma etiği" ile ilgili, halen çözümlenmesi gereken büyük sorunlar yaşanmaktadır.

Tablo 5. Türk katılımcılar tarafından sunulan bildiriler

	Hazırlayanlar	Konu	Bildiri Türü
1	Ayşegül Demirhan Erdemir, Öztan Öncel	The Development of the Concept of the Responsibility of Physician in Turkey and Some Documents and Laws	Sözlü
2	İbrahim Başağaoğlu, Ayşegül Demirhan Erdemir	The Development of Health Insurance in Turkey and Its Importance from the Point of View of Medical Ethics	Sözlü
3	Ömür Elçioğlu, Atilla Yıldırım	Ethical and Legal Problems with Assisted Reproduction in Turkey	Poster
4	Ömür Elçioğlu, Seyyara Duman, Jochen	Why do Physicians Use Their Language as a Symbol of Power?	Poster
5	Ayşenur Gökçe, İbrahim Başağaoğlu, Doğan Üvey	From Human Rights to Patient Rights	Poster

Tablo 6. Kıtalara göre ilk üç sırada ele alınan konular

KITA	ÜLKE	KONULAR
Kuzey Amerika	USA, Kanada	Kongrenin teması Genetik
Güney Amerika	Brezilya, Arjantin, Kolombiya, Şili, Porto Riko, Panama, Salvador, Peru	Bazı klinik uygulamalara ilişkin sorunlar Genetik
Avustralya	Avustralya, Yeni Zelanda	Temel ilkeler, insan hakları Bazı klinik uygulamalara ilişkin sorunlar Kongrenin teması
Afrika	Güney Afrika Cumhuriyeti, Kenya, Gana, İsrail	Temel ilkeler, insan hakları Bazı klinik uygulamalara ilişkin sorunlar Kongrenin teması
Asya	Pakistan, Hindistan, Bangladeş, Filipinler, Japonya, Çin, Türkiye	İnsan üzerine deney, araştırma etiği AIDS ve etik
Avrupa	İngiltere, Fransa, Almanya, Hollanda, Rusya, Letonya, Estonya, İtalya, Portekiz, İrlanda, İspanya, İsveç, Norveç, Belçika, Finlandiya	Organ nakli ve etik Yaşamın başlangıcı konuları İnsan üzerine deney, araştırma etiği Kongrenin teması Genetik Organ Nakli ve Etik

EK-1. Kongrede Sunulan Bildirilerden Örnekler:

1. Kongrenin Teması: Paternalizm-Şiddet-Otorite-Himaye-Savunmasızlık Bağlamında Sağlık Hizmetleri, Halk Sağlığı, Politik Konular ve Etik

- Biyoetik, Çaresizlik (Savunmasız Bireyler) ve Himaye Konularının Yorumlanması
- Sağlık Alanında Bioetik Süreç ve Değişkenler
- Biyoetik ve Sağlığa Yardım
- Hastalıklarla Savaş ve Korunmaya İlişkin Sağlık Eğitiminin Desteklenmesi
- Ulusal Sağlık Enstitüleri'nin Konumu
- Halk Sağlığında Etik, Otorite ve Haksızlık
- Gelişmekte Olan Ülkelerde Kıt Kaynakların Kullanımında Öncelikler
- Postmodern Teknoloji Platformunda Otorite Yapısı, Kökeni ve Dönüşümü: Dini ve Bilimsel Bakışlar
- İnsanlık Kimin Malıdır: Gelişmiş Ülkelerin Hegemonyası
- Kozmopolitik Sınırlar ve Global Riskler
- Alçakgönüllülük Erdemi: Gücün Kaldırılması ya da Hatasız Sağlık Hizmeti (Paternalizmin yıkılışı)
- Vatandaşlık ve Halk Sağlığı: Eşit Olmayan İlişkiler Yüzünden Hakların Kamulaştırılması
- Halk Sağlığı Değerlerinde "Halk" Nedir?
- Dünya Sağlık Örgütü'nün Yeni Paradigması: Yeni Bir Sağlık Görüşü
- Biyopolitik ve Sosyal Güvenlik Yatırımları
- Biyoetikten Biyopolitiğe?
- Sağlık Uzmanlarının Görüşü: Biyoetik Sorunlar
- Sağlık Uzmanları Üzerinde Sosyal Adaletsizlik ve Politik Gücün Etkileri: Burnout Sendromu
- Adaletin Bozulması ve Sağlık Bakım Hakkı
- Biyoetiğin Yüksek Bir Önceliği: Vatandaşlar İçin Eğitim ve Katılımcılık
- Tıpta Sivil Sorumluluklar ve Bunların Biyoetikle Etkileşimi
- Halkın Bilimin Gücü Konusunda Algıları ve Biyoetik
- Hastane Yönetiminin Etik Sorumlulukları

2. Tıp Etiğinin Temel İlkeleri, İnsan Hakları, Etik Kodlar

- Sağlık Bakımı Etiğine Uygun Dört İlke
- İlkeliliğin (Tıp Etiğinde Temel İlkeler) Eleştirel Analizi
- Hekim-Hasta İlişkisinde Gerçeğin Gizlenmesi
- Tıbbın Bir Gayesi Olarak Özerkliğin Desteklenmesi: Beklenenler ve Sorunlar
- Hastanın Özerkliğine Saygı İçin Paternalist Ahlaktan Saygı Modeline Geçiş: Sağlık Uygulamaları İçin Tartışmalar
- Özerklik ve Dini İnanışlara Saygı
- Merhamet
- Biyoetik ve Gizlilik
- Biyoetik: Adaletli ve Eşit Topluların Gelişmesine Doğru
- Biyoetikte "Onur" Üzerine Bir Araştırma
- Gelecek İçin Sorumluluklar Etiğinde "Yapmak Zorundasın" ve "Yapabilirsin"
- Yararlılık İlkesine Etik Bir Yaklaşım: İlkel Topluları İçeren Araştırmalar

- Yeterlilik ve Onun Değerlendirmesi. Psikiyatri İçin Tek İtiraz. Psikiyatri, Neden Yeterliliğin Özel Bir Tanımına Gereksinim Duyar?
- Aydınlatılmış Onamın Klinik Uygulamasında Otoritenin İlişkisi: Foucauldian Görüş
- Aydınlatılmış Onam: İnsan Üremesine Yardımda Biyoetik Kurul Üzerindeki Temelde, Doktor-Hasta İlişkisi İçin Davranış Kuralları
- Aydınlatılmış Onam ve Hakların Suistimali
- Biyoetik ve Üçüncü Sektör; Gönüllülüğün Etik Yönü

3. Yasalar, Deontoloji

- Bioetik ve Yasa ya da Bioetik ve Biyoyasa?
- İnsan Hakları ve Biyoetik: Bir Biyoyasa İçin Esaslar
- Karşılaştırmalı Anayasal Kanunlarda Özerklik İlkesi
- Biyoyasa: Embriyo Seçiminin Etik ve Cezai Yönleri
- Pozitif Haklar ve Global Adalet
- İhtiyaçlardan Haklara: Evreler Aracılığıyla Bir Yolculuk
- Biyomedikal Uygulamalar ve Yasal Kontrol
- Evrenselleşmiş Haklardan Global Adalet: Bir Biyoetik Paradigma Değişimi
- Biyo-Yasa ve Yeni İnsan Reprodüksiyon Teknolojileri
- Biyoetik: Kanunda Zorunlu Baskısı
- Biyoyasa: Yaşam Hakkının Tanımlanması
- Hastanın Özerkliğinin Yasallaştırılması
- Yasal Abortus Programında Dayanışmanın Ahlaki Amaçları
- Abortusun Yasallaştırılması
- Biyoetik ve Haklar

4. Etik ve Metodoloji (Yöntembilgisi)

- Biyoetik Analiz
- Risk Analizinde İhtiyati İlke
- Biyoetik Çalışması İçin Teorik Modeller ve Disiplinlerarası Yaklaşımlar
- Biyoetik Vakaların Analizi ve Yorumlanmasında Holistik Yöntem
- Biyoetikte Teoriler ve Normatif Etik
- Biyoetikte Deneyimsel Yöntemler

5. Felsefe ve Etik

- Batılı Düşüncenin Kökenleri İçinde Bir Çare Olarak Etik: Pisagorcu Gelenek
- Biyoetik: Mutlak İyinin Kurulması İçin Meta-İfade.
- İnsan Hakları ve Zayıflığın Ontolojisi (Varlık Kuramı): Kozmopolitik Etiğin Felsefi Anlayışı
- 21. Yüzyıl'da Biyoetiksel Epistemolojik (Bilgi Kuramı) Tartışmalar
- Doğal olan İyidir: Doğru ya da Yanlış?
- Bilgi Etiğinin Gereksinimleri
- İnsan Vücudunun Etiği İçin Felsefi Temellendirmeler: İki Biyolojik Devrimin Karşılaştırması
- Biyoetiğin Disiplinlerarası Doğasına Epistemolojik Bir Yaklaşım
- İnsanın Kendisi Tarafından Vurulan Yararcılık
- İnsan Gelişiminin Beslenmesine Neden Olan Bir Yol: Biyoetik
- Bireysel Farklılıkların Ortaya Çıkışı: Kılavuzluk Etme ya da Yargılama

6. Genetik, Genetik Mühendislik, İnsan Gen Projesi, Biyoteknoloji, Kök Hücre Çalışmaları ve Etik

- Klinik Genetikte Bireylerin ve Ailelerin Kaygıları
- İnsan Yaşamı: Genetik y ada Sosyal Yapı
- Genetikte Etik ve Sorumluluklar
- Türlerin Etiği ve Ahlakı
- İnsan Genomu ve Patentler Sorunu
- İnsan Genom Projesi, Vatandaşlık ve İnsan Hakları
- Gelecekteki Yaşam ve Biyolojik Çeşitlilik Üzerinde Bazı Felsefi Yansımalar
- Genomikler, Yaşamın Değeri ve İnsan Hakları
- İnsan Genom Projesinin Etik Yönü Hakkında Unesco'nun Pozisyonu
- İnsanın Kopyalanmasına İlişkin Felsefi Çıkarımlar
- Reprodüktif İnsan Kopyalanmasına Taraf ve Karşıt Görüşlerin Çıkarımları
- Öğrenci Gözüyle Yeni Genetik Teknolojiler
- Klonlama: Tanrı'nın Yetisinin Gaspı ya da Bizlere Verdiği Bir Yetenek Üzerinde Çalışma
- Biyoteknoloji, Güç ve Eğitim
- İnsanın Kopyalanmanın Etik Gerekeçleri
- Gelişmekte Olan Bir Ülkede Gen Tedavisi: Güncel Veriler
- Moleküler Biyolojiden Yararlanma ve Sağlık Hakkı
- İnsan Genetik Bilgi Bankasına İlişkin Etik, Yasal ve Sosyal Görüşleri (
- Gen Tedavisi ve Tedbir İlkesi

7. Hayatın Başlangıcı Konuları, Embriyo ve Fetus Üzerinde Çalışmalar, Yapay Üreme Teknikleri, Abortus, Özürlü Bebekler, Cinsiyet Seçimi ve Etik

- Üremede Özerklik
- Etik Bir Bakış Açısıyla Anne-Babalığa Adaylık
- Felsefi Açından Pre-Embriyon Kavramı ve Üreme Etiği
- Embriyonun Moral Statüsü (Embriyo Statüsü: Avrupa Birliği'nce Tanımı)
- Gebelik, Doğum ve Özerklik
- Üreme (Reprodüktif) Teknolojisi: Etik ve Yasal Görüşler
- İnsan Üremesine Yardım Hakkında Etik ve Dini Görüşler
- Biyoetik ve Biyoçocuk
- Evlatlık: Bilim Aracılığıyla Oluşum
- Embriyo Hakları
- Embriyoların Statüsü: Ortodoks Antropolojisi ve Derecelendirmesi
- Biyoetik Bir Konu: Cinsiyet Seçimi İçin Teknoloji Kullanımı
- Doğumda Bazı Biyoetik Görüşler
- Abortusun Yasalaştırılması
- Genetik tanı: Cinsiyet Seçimi İle Yapay Dölleme

8. Yaşamın Sonu (Ölüm): Ötanazi, Ölümüne Yardım, Terminal Hastalık, Yaşlılar ve Etik

- İradi (Gönüllü) Ötanazi: Yararcı Bir Bakışla
- ABD'de Ölümüne Yardım Konusunda Tartışılan Yeni Yasa, Teknoloji Ve Kaygılar
- Terminal Hastalar ve Palyatif Tedavi
- İnsan Hakları Temelinde Ötanazi ve Yardım Edilen İntihar
- Ölüm Kavramı

- Yaşamın Sınırlanması ve Ölme Hakkı
- İntihar, Kendine Kıyım, ve Ölme Vazifesi
- Terminal Dönem Hastaların Bakımı: Biyoetik Bir Yaklaşım
- Yaşamın Sonu Etiğine Dair Tanımlamalar İçin Gereksinimler Hakkında
- Yaşlanma ve Yaşlılarla İlgili Süreli Yayınlarında Biyoetik Görüşlerin Odağı
- Drama Yoluyla Ölme ve Ölümün Yansıtılması. Deneyim Raporu

9. Organ Nakli ve Etik

- Esirlerden Organ Nakli
- Organ ve Doku Bağışı ve Nakli Konusunda Bir Üniversite Topluluğundaki Öğrencilerin Bilgilerinin Değerlendirmesi: Müfredat Reformuna Katkı
- Organ Nakli ve Biyoetik
- İnsan Vücudunun Mülkiyet Hakkı
- Alıcı Kim, Verici Kim? Canlıdan Organ Naklinde Dengesizlik
- Organ Dükkanlarından Organ Tarlalarına: Kavramlar, Çatışmalar ve Çözümler
- Ölüm Sonrası İnsan Doku ve Organlarının Kullanılmasında Eğilimler
- Canlı Organ Bağışlayıcılarına Ödeme Yapılması İçin Tam Bir Proje Olabilir mi?

10. İnsan Üzerinde Deney, Araştırma ve Yayın Etiği

- Gelişen ve Gelişmekte Olan Ülkelerde Araştırmaya Konu Olanlar Benzer Bakım Standartlarına Sahip Olmalıdır
- İnsanlıkla İlgili Araştırmalarda Etik, Brezilya Deneyimi
- İnsanlıkla İlişkili Araştırmalarda Uluslararası Yol Gösterici Kurallara İlişkin Tartışmalar
- İnsanla İlgili Araştırmalar ve Ekonomik Güç
- İnsanlık Kimin Malıdır: Gelişmiş Ülkelerin Hegemonyası.
- Klinik Araştırmacılar, Eleştirmenler ve Kandırılan İnsanların Plasebo Tanımı ve Bunun Sağlık Tartışmalarına Dahil Edilmesi: Filipinlerden Görüşler.
- Klinik Araştırmalarda Aydınlatılmış Onam
- Araştırmalarda Hayvanların Kullanımı İçin Etik Normların Kurumsallaştırılması: Fierra de Santana-Federal Üniversitesi Deneyimi
- Araştırma Konusuna Hakim Olmak: Bir Pilot Çalışma
- Araştırmada Biyogüç ve Etik
- Araştırmaya Katılım ve Çekilme Hakkı
- Sınırlandırılmış Tedaviler (yeni ilaç araştırmaları), Teşvikler ve Araştırmaya Katılım
- Biyomedikal Araştırmalarda Sömürü
- Tıbbi Araştırmayla İlişkili Olarak Verilerin Korunması Direktiflerinin Yerine Getirilmesi ve Avrupa Birliği Etik Komisyonunun Rolü
- Epidemiojik Genetik Araştırmalarda Etik Yansımalar
- Veteriner Cerrahisi ve Anestezisinde Hayvanların Kullanıldığı Araştırmaların Etik Yönleri ve Bilimsel Raporlar
- Biyoetik ve Hayvanların Kullanımı

11. Etik Kurullar, Etik Organizasyonlar ve Klinik Etik Konsültasyon

- Porto Alegre Klinik Hastanesi'nde Bioetik Konsültasyon Servisleri
- Klinik Biyoetik Kurulların Politik Rolü

- Sağlık Kuruluşlarında Bir Tartışma Aracı Olarak Tıp Etiği Komisyonları
- Araştırma Etik Kurullarının Şüpheli Sorumlulukları
- Gelişmekte Olan Ülkelerdeki Hastane Etik Kurulları
- Lauro Wanderley Üniversite Hastanesi Araştırma Etik Kurulu'nun Tarihçesi
- Biyoetik Konusunda İtalyan Bilgi Başvuru Bankası (IRDIB)
- Sistemik Bir Deneyim: Etik Komisyon
- Şili Etik Kurulları Elektronik Bilgi Ağı
- Santa Maria Eyalet Üniversitesi Sağlık Bölümü Öğrencilerinin Çalışmalarında Bir Etik Kurulun Yapılandırılması

12. Bazı Klinik Uygulamalar, Tıbbi Bakım, İletişim Becerileri ve Etik

- Biyoetik ve Tıbbi Bakım
- Biyoetik ve Karantina
- Biyoetik ve Zor Kararlar
- Fonksiyonel Nöroradyolojik Tanı'nın Biyoetik Yönleri
- Palyatif Tedavide Psikoloji ve Etik
- Kırmızı Bumeranglar: Kan Transfüzyonu ve Biyoetik
- Avustralya Serviks Görüntüleme Programında Koruyucu Klinik Uygulama: Bir Uygulamalı Etik Vaka Çalışması
- Meme Kanserinin Erken Tanısı İçin Testler ve Biyoetik
- Bağımlıların Daha Fazla Özerk Olmalarına Yardım Edebilir miyiz? Bağımlı Bir Zihne Giriş
- Etik ve Bulaşıcı Hastalıklar
- Rusya'da Patolojoanatomik Servis Organizasyonu'nun Temel Sorunları
- Hans Jonas'ın Etik Sorumlulukları Işığında Antibiyotiklerin Gelişigüzel Kullanımı
- Biyoetik ve İnatçı Epilepsi: Kolombiya Bogota Liga Epilepsi Kontrol Merkezi Hastalarının Disiplinler Arası Değerlendirmesi
- Sıradışı Bir Kanser Tedavisinin Etik Yönleri: Bir Vaka Çalışması
- Klinik Onkoloji Çalışmalarında Aydınlatılmış Onam Süreci
- Hastanede Sürekli Bakımının Entegrasyonunun Sağlanması
- Biyoetik ve İnsest: Mental Sağlık ve Yasalara Uygun Bir Tedavi
- Karaciğer Yetmezlikli Hastanın Hayata Döndürülmemesi
- Psikoterapötik Bakımda Etik

13. Çocuk Hastalarla İlgili Özel Konular

- Çocuklarda Tedavinin Sınırlandırılması
- Bebekler ve Çocuklar Üzerinde Araştırma ve Sağlık Bakımında Adalet İçin Bir Çağrı
- Gelecek İçin Planlı Stratejilere Temel Olarak Bir Çocuk Hastanesinde Tıp Etiğine İlişkin Görüşler Hakkında İnceleme
- Pediatri Yoğun Bakım Ünitelerinde Hasta-Hekim İlişkisinde İletişim
- Drepanozun Neden Olduğu Ağrı Krizinden Muzdarip Çocuklara İlişkin Etik Konular
- Suistimal Kurbanı Çocuklar: Acil Bakımın Etik Yönleri
- Çocukları İçeren Araştırmalarda Riskler, Belirsizlikler ve Şüpheler

14. AIDS ve Etik

- Afrika'da HIV/AIDS Pandemisi, Etik ve Aşı Araştırmaları Kuralları
- Geri Kalmış Ülkelerde Perinatal HIV Enfeksiyonlarının Önlenmesi Çalışmaları. 5 Yıllık Bir Bakışla
- Biyoetik Işığında AIDS'li Hastaların Evde Bakımı
- HIV/AIDS'le İnfekte Sağlık Profesyonelleri Üzerindeki Biyoetik ve Psikososyal Yansımalar
- Eğitici HIV/AIDS'i Önleme Kampanyalarının Biyoetik Bir Yorumu
- Pediatrik HIV/AIDS İnfeksiyonu. Tanının Açıklanması Üzerine Bir Görüş
- HIV-Pozitif Kadın ve Emzirme Üzerine Biyoetik Yansımalar
- Güney Afrika'da AIDS Pandemisi: Kökenleri ve Yanıtlar
- Farklı Sosyal Düzeylerdeki Sabit İlişkide Kadın ve Erkek: HIV/AIDS'e İlişkin Önleyici Tutum ve Algılar
- HIV Pozitif Kadının Emzirme Seçeneği ile Biberonla Beslemeye Adapte Olmasına Yardım Arasındaki Seçimde Aydınlatılması
- Biyoetik ve AIDS'le İlişkili Olarak Gizliliğin Sağlanması

15. Hemşirelik ve Etik

- Hemşireler, Doktorlar ve Moral Haklar
- Aile Sağlığı Stratejileri Tarafından Tıbbi Bakımın Yeniden Yapılandırılmasında Karşılaşılan Etik Sorunlar: Hemşirelerin Yaklaşımı
- Hemşire Bakımının İnsancılaştırılması: Bir Uygulama
- Hemşirelik Eğitimcilerinde Etik ve Sağlık Çalışması İlişkisi
- Hemşirelikte Biyoetik Kararlar Verme
- Bir Üniversite Hastanesindeki Hemşirelik Uygulamalarında Etik
- Hemşirelikte Etik Kodlar: Avrupa Birliği Tarafından Yürütülen Bir Proje "Yaşamın Kalitesi ve Yaşam Kaynaklarının Yönetimi Programı"na Dair Fonksiyonlandırma ve Memnuniyet Üzerinde Avrupalı Bakışı
- İyatrojenik Hastalıkların Önlenmesinde Hemşirelerin Sönuce Belirleyen Rolü

16. İlaç, İlaç Endüstrisi, Ticaret ve Etik

- İlaç Endüstrisi, Otorite (Güç) ve Geri Kalmışlık: Yeni İlaçların Araştırılmasında Biyoetik
- Akademik Bilimlerin Ticaretinde Çıkarların Çatışması
- Farmasötik Uygulamalarda Etik: Müfredattaki Yenilikler İçin Bir Gereksinim

17. Feminizm, Kadınlara Özgü Konular ve Etik

- Feminist Biyoetiğin Temeller
- Feminizm, Irk, Etnik Köken, Yoksulluk ve Biyoetik
- Doğumda Kadına Anti-HIV Testleri Yapılmasının Yaratığı Moral Sorunlar
- Sosyal Temsilcilere Karşı Teknik Bilgi: Sterilizasyon Seçeneği İçin Kadının Bilgilendirilmesinin Temeli Nedir?

18. Din ve Etik

- Din ve Şiddet
- Moral Çoğulculuk ve İnsan Yaşamının Kutsallığı
- Kurtuluş Teolojisi Açısından Bioetik
- Xenotransplantasyonun Etik Açısından Değerlendirmesine Din Etiğinin Katkısı

- Engelhardt: Hristiyan Biyoetiği ve Dinsel Olmayan Biyoetik Arasında Bir Karşılaştırma
- Biyoetik ve Mucizeler

19. Medya ve Etik

- Bilim ve Medya: Gerçekçilik ve Sansasyonizm Arasındaki İlişki
- Kuzey Amerikan Medyasında Etik ve Medya
- Latin Amerika'da Etik ve Medya
- Medya: Bir Dini Deneyim
- Vatandaşlık Kökenli Gazetecilik: Biyoetik Bir Bakış
- "O Clone" TV dizilerindeki Konuşmaların Genel Sense-Semiyotik Analizi ve Kimlik, Yeni Teknolojiler, Eski İdeolojiler

20. Diş Hekimliği Etiği

- Diş Hekimliğinde Özel Gereksinimli Hastaların Bakımında Biyoetik Bir Görüş
- Odonto-Stomatolojik Uygulamada Biyolojik Materyallerin Kullanımı: Biyoetik Bir İnceleme
- Halk Sağlığında Florlanmış Ürünlerin Kullanımının Etik Yönleri
- Gönüllü Diş Hekimleri Tarafından Sağlanan Ağız Sağlığının Gelişimi ve Okul Öncesi Çocukların Korunması Hareketi

21. Biyoetik Eğitimi

- Brezilya Tıp Okullarında Biyoetik Eğitimi
- Biyoetik Eğitimi İçin CD-ROM
- Tıp Eğitimi: Tıp Etiği İlkeleri Üzerinde Biyoetik Bir Yansımaya
- Uluslararası Biyoetik Eğitimi
- Biyoetik ve Eğitim: Bir Eğitim Enstitüsü'nde Pedagojik Etik Kurul Oluşturulması İçin Unsurlar
- Biyoetiğe Giriş: Bir Eğitim Deneyimi

- Eğitim-Öğrenme Durumlarında Tıp öğrencilerinin Etik Konularını Kavrayışı
- Rusya Devleti Tıp Üniversitesi'nde Yabancı Öğrenciler İçin Biyoetik Kursu

22. Diğer

- Kültürler Arası Tıp Etiği
- Önemli Bir Alan Olarak Biyoloji
- Sorumluluk İlkesi Görüşünden Yola Çıkarak Brezilya Ormanları Kanunu Kitabı'nın Analizi
- Biyoetiğin Nihai Amacı: Kosmosfer (Kainat Gezegeni)Gelişimi
- Değerlendirme Risklerinde İhtiyati Odağın Haklılığı (Yasaya Uygunluğu): Tarım Sektöründe Verimlilik Sorununun Alternatif Analizleri
- Flanery ve İris: Hikayelerle İyileşme (psikoloji)
- Amazon Bölgesi'nin Farklı Koşullardaki Alanlarında Öğretmenlerin Yaşamda Kalma Mücadelesi
- Transseksüelizmin Biyoetik ve Yasal Yönleri
- İnamami (Amazon) Yapıları. Kültürel Bir Bakıştan Etiğin Anlamı
- Amazon Orman Bitkileri Temeli Üzerinde Yeni Terapötik Kaynakların Geliştirilmesi
- Hayvansal Kökenli Gıdalar ve Biyoetik
- Bitkisel Genetik Kaynakların Artırılması ve Yararlanılabilirlik

---

Yazışma Adresi: Dr.İbrahim BAŞAĞAOĞLU
İstanbul Üniversitesi
Cerrahpaşa Tıp Fakültesi
Deontoloji Anabilim Dalı
34303 Aksaray/İSTANBUL
ibasagaoglu@ttn.net